

SINTEZA

obiecțiilor și propunerilor (recomandărilor)

la proiectul de lege pentru modificarea Anexei la Legea nr.668/1995 pentru aprobarea Listei unităților ale căror terenuri destinate agriculturii rămân în proprietatea statului (număr unic 1043/APP/2024)

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
Avizare și consultare publică			
Ministerul Apărării Scrisoarea nr. 11/1650 din 05.12.2024	1.	Ministerul Apărării a examinat proiectul de lege pentru modificarea Anexei la Legea nr.668/1995 pentru aprobarea Listei unităților ale căror terenuri destinate agriculturii rămân în proprietatea statului (număr unic 1043/APP/2024) și, în limita competenței funcționale deținute, comunică lipsa de obiecții și propuneri.	Se ia act.
Ministerul Mediului Scrisoarea nr. 11-07/3465 din 04.12.2024	2.	Ministerul Mediului a examinat proiectul de lege pentru modificarea Anexei la Legea nr. 668/1995 pentru aprobarea Listei unităților ale căror terenuri destinate agriculturii rămân în proprietatea statului (număr unic 1043/APP/2024), și în limita competențelor funcționale atribuite comunicăm lipsa de obiecții și propuneri.	Se ia act.
Ministerul Educației și Cercetării Scrisoarea nr. 08/5-09/8126 din 09.12.2024	3.	Ministerul Educației și Cercetării a examinat proiectul de lege pentru modificarea anexei la Legea nr. 668/1995 pentru aprobarea Listei unităților ale căror terenuri destinate agriculturii rămân în proprietatea statului (număr unic 1043/APP/2024) și, în limita competenței funcționale, comunică susținerea de principiu a proiectului.	Se ia act.
	4.	Totodată, Ministerul Educației și Cercetării recomandă excluderea din Lista terenurilor destinate agriculturii proprietate publică a statului, domeniul public, a terenului cu nr. cadastral 1918310001. Menționăm că terenul cu nr. cadastral 1918310001 se află în gestiunea Școlii Profesionale din Florești (fiind preluat după reorganizare prin absorbție a Școlii Profesionale din Cuhureștii de Sus, r-nul Florești).	Se acceptă. Modificat.
	5.	Terenul enunțat nu este folosit în procesul instructiv-educativ al Școlii Profesionale din Florești, fapt pentru care este necesară identificarea unei alte forme de valorificare a acestuia.	
	6.	În condițiile în care nici o entitate publică centrală nu este cointeresată în valorificarea terenului cu nr. cadastral 1918310001, considerăm oportună analizarea opțiunii transmiterii terenului respectiv în proprietatea comunei Cuhureștii de Sus, r-nul Florești.	
	7.	Conex la Avizul Ministerului Educației și Cercetării nr. 08/5-09/8126 din 09,12,2024	Nu se acceptă.

	13.	0131116001, 0131115001, ”. Totodată, informăm că terenul cu numărul cadastral 0131120002 n-a fost identificat în Registrul bunurilor imobile.	Modificat. Se acceptă.
	14.	Registrul bunurilor imobile.	Modificat.
	15.	Textul „314711217” se va exclude, acesta se regăsește și la UTA Criuleni.	Se acceptă.
	16.	Potrivit datelor din Registrul bunurilor imobile terenul cu numărul cadastral 0131124326 este înregistrat după APL Codru, mun. Chișinău, acesta urmează a fi exclus din lista propusă.	Modificat Nu se acceptă. Terenul urmează să fie supus delimitării în Cadrul Programului de delimitare a proprietății publice și va fi inclus în lista bunurilor imobile proprietatea statului, din considerent că a figurat în gestiunea/folosința Î.S. Institutul de cercetări pentru Pomicultură
	17.	Criuleni Terenul cu numărul cadastral 3147114172 n-a fost identificat în Registrul bunurilor, acesta urmează a fi ajustat, totodată după textul „3146213001” se va completa cu textul „, 3147105007”, teren inclus în Anexa Legii nr. 668/1995, din administrarea Agenției Proprietății Publice, gestiunea I.P. „Agenția pentru Dezvoltarea și Modernizarea Agriculturii”.	Se acceptă. Modificat.
	18.	Leova Textul 5717101602, 5717101601 se va exclude, potrivit datelor din Registrul bunurilor imobile, acestea sunt înregistrate după persoane fizice. Totodată, considerăm oportun abrogarea Legii nr. 668/1995 și redarea acesteia într-o redacție nouă, având în vedere că potrivit capitolul I, Secțiunea a 2-a, articolul 5 litera b) din Codul Funciar nr. 22/2024, care intră în vigoare la 07.03.25, de competența Guvernului ține aprobarea listei de terenuri proprietate a statului, delimitate în funcție de apartenență și pe domenii.	Se acceptă. Modificat. Nu se acceptă. Prevederile expuse din Codul Funciar se reflectă în prevederile HG nr. 161/2019. Esența Legii a fost și este că doar Parlamentul să decidă modificările asupra listei terenurilor respective, fapt pentru care propunerea nu poate fi acceptată.

<p>Scrisoarea nr. nr.12-3763 din 10.12.2024</p>	<p>25.</p> <p>26.</p>	<p>Cu referire la proiectul de lege pentru modificarea Anexei la Legea nr.668/1995 pentru aprobarea Listei unităților ale căror terenuri destinate agriculturii rămân în proprietatea statului (număr unic 1043/APP/2024), remis repetat spre avizare, în limita competențelor funcționale, comunicăm următoarele.</p> <p>La prima avizare, s-a solicitat completarea Notei de fundamentare cu argumente suplimentare care să justifice excluderea terenurilor agricole din anexă la Legea nr.668/1995. Subliniem că excluderea acestor terenuri trebuie să fie susținută de argumente solide, care vor demonstra că acestea vor fi utilizate eficient, conform destinației inițiale și în interes public.</p> <p>În forma actuală, Nota de fundamentare nu conține o argumentare suficient de riguroasă pentru justificarea măsurii propuse. Totodată, constatăm că din cuprinsul documentului lipsesc informații esențiale referitoare la utilizarea ulterioară a acestor terenuri. În mod particular, nu este clar dacă terenurile urmează să fie transmise în proprietate privată, păstrând categoria actuală de destinație, sau dacă se intenționează schimbarea categoriei de destinație. Prin urmare considerăm necesară includerea acestor clarificări în Nota de fundamentare.</p>	<p>publică, proces în care va fi efectuată verificarea/corectarea erorilor de suprafață, cu intabularea ulterioară a acestora în Registrul bunurilor imobile, considerent din care modificarea Legii etapizat pentru corectare de suprafețe urmare a acestui proces nu este oportună.</p> <p>Nu se acceptă. Argumentele necesare au fost prezentate, iar nota de fundamentare completată. Argument definit "solid" sau sub altă formă nu constituie element structural pertinent care să conțină esență juridică sau de natură factologică care să expună conținutul expunerii sub forma așteptată de minister.</p> <p>Nu se acceptă. Acest fapt a fost menționat în nota de fundamentare și anume s-a evidențiat că terenurile în cauză sunt în lista terenurilor din administrarea Agenției anexă la HG nr.161/2019, a se vedea nota.</p>
---	-----------------------	---	---

	<p>27. Subsidiar precizăm că, terenurile incluse în Lista unităților ale căror terenuri destinate agriculturii rămân în proprietatea statului sunt atribuite la domeniul public. În acest sens menționăm că potrivit art. 471 alin. (4) din Codul Civil, [...] bunurile domeniului public sunt inalienabile, insesizabile și imprescriptibile, dreptul de proprietate asupra acestor bunuri nu se stinge prin neuz și nu poate fi dobândit de terți prin uzucapiune. Prin urmare, manifestele proprietarilor construcțiilor amplasate pe aceste terenuri (persoane juridice de drept privat) sunt neîntemeiate și nu pot servi drept temei pentru excluderea terenurilor din Anexa la lege. De asemenea, în scopul asigurării posibilității verificării includerii corecte a suprafeței terenurilor în anexa la proiect, propunem expunerea acesteia în forma analogică cu ceea din Hotărârea Guvernului nr.161/2019 cu privire la aprobarea listei terenurilor proprietate publică a statului din administrarea Agenției Proprietății Publice. Forma detaliată a anexei din această hotărâre permite identificarea precisă a fiecărui teren (localizare, suprafață, număr cadastral etc.), ceea ce asigură transparența procesului și evitarea erorilor de includere/excludere.</p>	<p>Nu se acceptă. Proprietarii de bunuri proprietate privată nu trebuie să fie victime ale acțiunilor statului în timp or statul trebuie să dezvolte condiții bune pentru business și să încaseze la rândul său mijloace financiare la buget. În fapt, statul a înstrăinat bunuri (construcții) pe terenurile care în continuare sunt ale statului iar modificările în timp a legislației și actelor normative nu au luat în calcul cadrul conex (din domeniul administrării proprietății publice) în acest sens, care mai apoi a devenit un vid de reglementare care nu poate efectiv să fie aplicabil în diferite spețe. De atenționat este faptul că funcția publică prin definiția ei este în interesul cetățeanului dar nu în detrimentul acestuia. Mai mult de atât în situația respectivă sunt și bunuri ale statului construcții din gestiunea diferitor instituții, a se revedea nota. Referitor la HG nr.161/2019 este de menționat faptul că în momentul în care informația detaliată despre suprafețe este deținută de un Registru de stat cum este Registrul bunurilor Imobile (RBI) dublarea acestora în alt act cum ar fi Legile sau HG nu este necesară, or suprafața reală a bunurilor imobile indiferent de</p>
--	--	--

			apartenența acestuia inclusiv cele proprietate privată sunt ținute în strictă evidență de acest Registru. Referitor la corectarea de alte erori la fel a fost menționat în nota de fundamentare cum au loc.
Centrul Național Anticorupție <i>Raportul de expertiză nr. ELO24/10188 din 12.12.2024</i>	28.	Potrivit Raportului Curții de Conturi (Hotărârea Curții de Conturi nr. 41/2020) - „Scopul principal al Legii nr. 668/1995 a fost de a nu permite intervenția asupra suprafețelor terenurilor agricole proprietate publică, decât prin modificarea legii respective”. Totodată, potrivit constatărilor Curții de Conturi (Hotărârea CC nr.41/2020) - „Până în prezent Anexa la Legea nr. 668/1995 a fost supusă modificărilor prin 39 de acte legislative, astfel diminuându-se suprafața terenurilor agricole aflate în proprietatea statului cu 13 111,45 ha (37%), de la 34 972 ha - prevăzute inițial, până la 21 860,55 ha - la moment”. De asemenea, Curtea a constatat că: „[...] pe parcursul ultimilor ani, au fost înregistrate un șir de tentative, cu rezonanță în mass-media, de a înstrăina ilegal aceste terenuri, implicând în acest proces resursele umane ale organelor de ocrotire a normelor de drept și autorităților publice, pentru a asigura integritatea lor”.	Nu se acceptă. Scopul raportului Curții de Conturi nu a fost de a interzice intervențiile de modificare a Legii nr. 668/1995. Curtea a adus în evidență riscurile și aspectele care urmează să fie luate în considerație la modificarea acesteia. Diminuarea suprafețelor din lege este un proces absolut legal în momentul în care acest fapt are la bază o argumentare și o necesitate firească. Prin urmare este de concis faptul că urmare a procedurii de delimitare în mod masiv a bunurilor imobile proprietate publică suprafețele de terenuri agricole ce urmează să fie incluse în această Lege pot fi considerabile. Referitor la cazuri de rezonanță privind bănuiala rezonabilă de înstrăinare ilegală a terenurilor conchidem că aceste

	<p>29.</p>	<p>În altă ordine de idei, Codul funciar la art. 78 stabilește că - „Protecția terenurilor constituie un sistem de măsuri juridice, organizatorice, economice și de altă natură, prin care se urmărește folosirea lor rațională, preîntâmpinarea retragerii neîntemeiate a terenurilor din circuitul agricol, protecția lor contra efectelor antropogene nocive, precum și regenerarea și sporirea fertilității solurilor, productivității terenurilor destinate agriculturii și silviculturii”. La fel, art. 83 stabilește că - „Retragerea terenurilor agricole de calitate superioară din circuitul agricol pentru necesitățile de stat și publice se face numai în cazuri excepționale, prin hotărâre a Guvernului sau prin decizie a consiliului unității administrativ-teritoriale de nivelul întâi sau al doilea, prin hotărârea Adunării Populare a Găgăuziei în a căror proprietate se află terenul respectiv, conform procedurii prevăzute în regulamentul aprobat de Guvern”.</p>	<p>manifestații media nu pot fi teme de condiționare a promovării acestui proiect. Nu se acceptă. Obiecția respectivă nu are tangență cu proiectul de modificare a Legii nr.668/1995. Proiectul nu se referă la excluderea terenurilor din circuitul agricol sau despre careva reglementări asupra integrității elementelor de bonitate sau folosință. Totodată, retragerea terenurilor din circuitul agricol este reglementat prin alt cadru normativ care explică exact cum poate fi posibil factologic. Nu se acceptă. Centrul Național Anticorupție a sesizat corect impactul pentru societate și potențialele prejudicii ale interesului public și conchidem că anume acest fapt a stat la baza modificărilor propuse din următoarele considerente: 1. Terenurile agricole ocupate de construcții alte fostelor Î.S. S.A. sau alte forme juridice de stat din cauză că nu au fost excluse din circuitul agricol ca teren aferent</p>
	<p>30.</p>	<p>Deși autorul face o evaluare ex-ante a impactului proiectului urmare a implementării acestuia, ținând cont de faptul că proiectul reglementează domenii cu interes sporit pentru societate și pentru evitarea prejudicierii interesului public se impune a analiza unele aspecte. Examinarea acestor aspecte este efectuată în compartimentul III al prezentului raport de expertiză anticorupție.</p>	

	31.	<p>În final, menționăm că Centrul Național Anticorupție nu se expune asupra oportunității includerii sau excluderii unor terenuri agricole proprietate publică a statului în/din Lista ce este ca anexă la Legea nr. 668/1995. Totuși, ținând cont de domeniul reglementat de normele proiectului și de faptul că acest domeniul este încă vulnerabil la manifestări de corupție, în vederea eliminării riscului prejudicierii interesului public, precum și eliminării oricăror ingerințe de ordin normativ în privința instituirii de norme care ar putea fi calificate ca o încercare de excludere a unor terenuri din circuitul agricol (primul pas fiind excluderea terenurilor agricole din Lista anexată la Legea nr. 668/1995), recomandăm reexaminarea tuturor terenurilor agricole propuse spre excludere din această Listă prin determinarea în baza analizei impactului în vederea respectării interesului public de protejare a terenurilor, în special, a terenurilor agricole, ceea ce va determina și o gestionare eficientă și transparentă a patrimoniului public.</p>	<p>construcției au fost imposibil de valorificat pentru diferite tipuri de relații funciare.</p> <p>2. Construcțiile de stat care au fost înstrăinate persoanelor fizice și juridice de drept privat nu pot fi reparate sau exploatate corespunzător din considerent că situarea construcțiilor capitale pe teren agricole nu permite obținerea de acte permissive în acest sens. Acest fapt a creat un șir de litigii și climat investițional nefavorabil pentru mediul de afaceri care au accesat aceste bunuri.</p> <p>Nu se acceptă.</p> <p>Agencia atenționează că modificarea Anexei prin excluderea terenurilor enumerate expres în proiect, din Legea nr.668/1995 nu poate fi considerat un pas sau o tentativă în detrimentul intereselor statului sau cetățeanului. Terenurilor care nu pot fi utilizate sub nici o formă în domeniul agriculturii creează premise de corupție sau tentative de identificare de către proprietarii acestora de soluții alternative.</p> <p>Agencia apreciază</p>
--	-----	--	--

			atenționările centrului și comunicăm despre faptul că acestea vor fi luate în considerație la administrarea bună a patrimoniului statului.
Ministerul Justiției Scrisoarea nr.01/11060 din 13.12.2024	32.	<p>Ministerul Justiției a examinat proiectul de lege pentru modificarea Anexei la Legea nr.668/1995 pentru aprobarea Listei unităților ale căror terenuri destinate agriculturii rămân în proprietatea statului (număr unic 1043/APP/2024) și, în limita competențelor sale funcționale, comunică că susține de principiu proiectul, cu condiția examinării următoarelor considerente și cu o ajustare suplimentară a notei de fundamentare aferente proiectului, astfel încât să se asigure clarificarea aspectelor invocate în prezentul aviz.</p> <p>În contextul notei de fundamentare, sub aspectul intenției de reglementare, proiectul de act normativ a fost elaborat în scopul modificării Anexei la Legea nr. 668/1995 pentru aprobarea Listei unităților ale căror terenuri destinate agriculturii rămân în proprietatea statului, prin excluderea a 181 de terenuri agricole cu suprafața totală de 919,1392 ha pe care sunt amplasate construcții proprietate privată și publică, cum ar fi școli, stațiuni didactice experimentale, garajuri, ferme și altele. Scopul final urmărit al prezentului proiect este de fapt valorificarea acestor terenuri. Pe plan conceptual, redacțional și sub aspectul respectării normelor de tehnică legislativă la elaborarea actelor normative sunt de semnalat următoarele observații și sugestii. Sub aspect conceptual al propunerii ce vizează nemijlocit excluderea suprafeței de 919,1392 ha terenuri agricole, remarcăm că proiectul este în dezacord cu scopul pentru care a fost adoptată Legea nr. 668/1995, or, legea dată a fost adoptată anume pentru a exclude posibilitatea ca unele terenuri să fie transferate în proprietate privată. Prin urmare, nici un fapt sau act juridic nu putea să genereze dreptul unei persoane de a pretinde, ca terenurile menționate în lege, să fie trecute în proprietate privată. Totodată ținând cont de informația din nota de fundamentare precum că pe unele dintre terenuri vizate în proiect sunt amplasate construcții utilizate în scop educațional, subliniem că, potrivit art. 106 alin. (2) din Codul educației, clădirile și terenurile în/pe care, la data intrării în vigoare a prezentului cod, își desfășoară activitatea instituțiile de învățământ superior publice fac parte din domeniul public al statului și nu pot fi înstrăinate.</p> <p>Atragem atenția că din conținutul proiectului se distinge clar acțiunea de excludere a unor terenuri din proprietatea statului dar lipsesc prevederile care ar reglementa statutul juridic al acestor terenuri ulterior excluderii din Lista unităților ale 2 căror terenuri destinate agriculturii rămân în proprietatea statului. Totodată, semnalăm că din proiectul legislativ lipsește dispoziția cu informația detaliată cu privire la terenurile care se exclud or indicarea acestora în nota de fundamentare este lipsită de forță juridică. Excluderea terenurilor urmează să se bazeze pe argumente justificative care să asigure utilizarea eficientă și conform destinației a terenurilor, precum și în interes public. În textul notei de fundamentare nu se reflectă o argumentare suficient de valabilă pentru cazul dat. În paralel, constatăm că, din cuprinsul notei de fundamentare la proiectul de lege, lipsește informația privind utilizarea de</p>	Se acceptă. Nota de fundamentare a fost ajustată și completată cu argumente suplimentare necesare perceperii mai detaliată a proiectului propus.

mai departe a acestor terenuri (transmiterea în proprietate privată și păstrarea categoriei de destinație sau schimbarea categoriei de destinație a terenurilor). La art. I Cu referire la soluția normativă propusă la Art. I atragem atenția că, conform Anexei la Legea nr.668/1995, suprafața totală a terenurilor care se regăsesc în aceasta este de 21 747, 8841 ha, totodată urmare a excluderii suprafeței de 919, 1392 ha în redacția nouă a anexei, suprafața totală indicată a terenurilor destinate agriculturii este de 20 586, 3092 ha. În context, solicităm autorului să intervină în nota de fundamentare cu clarificările de rigoare în vederea explicării discrepantei semnificative apărute urmare a intervenției legislative propuse. Or, în situația în care terenurile indicate în Anexa la Legea nr. 668/1995 urmează să fie supuse delimitării în cadrul Programului de delimitare a bunurilor imobile proprietate publică, proces în care va fi efectuată actualizarea informației și corectarea erorilor de suprafață, constatăm prematură prezenta intervenție legislativă.

Totodată, semnalăm că amendamentul propus nu corelează cu denumirea actului normativ supus modificării. Având în vedere că în titlul anexei cât și conținutul acesteia lipsesc prevederi la denumirea „unităților”. La art. II Menționăm că, în conformitate cu prevederile art. 56 alin. (1) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, actele normative intră în vigoare peste o lună de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova sau la data indicată în textul actului normativ, care nu poate fi anterioară datei publicării. În cazul în care se urmărește reducerea perioadei de intrare în vigoare a noilor prevederi, proiectul actului normativ în cauză trebuie să respecte regulile instituite de Legea nr. 100/2017, și anume cele stipulate la art. 56 alin. (3), în temeiul cărora „Intrarea în vigoare a actelor normative poate fi stabilită pentru o altă dată doar în cazul în care se urmărește protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, realizarea angajamentelor internaționale ale Republicii Moldova, conformarea cadrului normativ hotărârilor Curții Constituționale, eliminarea unor lacune din legislație sau contradicții între actele normative ori dacă există alte circumstanțe obiective”. În acest sens, constatăm argumentele reflectate în nota de 3 fundamentare insuficiente, sugerăm completarea notei de fundamentare cu argument suplimentare pertinente în raport cu obiectul proiectului legislativ.

Director general
Roman COJUHARI

Digitally signed by Cojuhari Roman
Date: 2024.12.18 11:53:18 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

MOLDOVA EUROPEANĂ

